

**PROGRAM RADA
ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO KRAPINSKO-
ZAGORSKE ŽUPANIJE ZA 2024. GODINU**

Broj: 01- 363/1-3-2023.
Zlatar, 21.12.2023.

Sukladno odredbama čl. 84. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN br. 100/18., 125/19., 147/20., 119/22., 156/22., 33/23.) te čl. 20. Statuta Zavoda za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije (Broj: OA-I/1-2019. od 20.09.2019, Broj: OA-I/2-2023. od 29.06.2023.), a na prijedlog ravnatelja Zavoda za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije (u nastavku: Zavod), Upravno vijeće Zavoda na svojoj 32. sjednici održanoj dana 21. prosinca 2023. godine u Zlataru, donosi sljedeći

**PROGRAM RADA
ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE
ZA 2024. GODINU**

HIGIJENSKO-EPIDEMIOLOŠKI ODJEL

SPREČAVANJE I SUZBIJANJE ZARAZNIH I NEZARAZNIH BOLESTI

U cilju osiguranja primarne zdravstvene zaštite i jedinstvenog provođenja mjera za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti i epidemija kao i nadzora nad epidemiološkom situacijom, HEO ZZJZ KZŽ na temelju čl. 25. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18), odredaba Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN 85/06,105/06,77/07,111/07) i Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (NN 79/07,113/08, 130/17), planira slijedeći program aktivnosti:

1. Kontinuirano epidemiološko praćenje – nadzor nad zaraznim bolestima

1.1 Obavezno prijavljivanje zaraznih bolesti

1.2. Kontinuirana evidencija i praćenje kretanja zakonom određenih zaraznih bolesti i epidemija, izrada izvješća s evaluacijom za područje županije. Od 2016. godine prijava zaraznih bolesti se obavlja elektronskim putem paralelno sa „papirnatim“ prijavljivanjem;

1.3. Rano otkrivanje izvora zaraze, putova njena širenja i žarišta zaraznih bolesti u svrhu suzbijanje epidemije - predlaganje i provođenje protuepidemijskih mjera pri pojavi zarazne bolesti ili epidemije zarazne bolesti što uključuje:

- a. epidemiološki terenski izvid, epidemiološko ispitivanje (anketiranje), prikupljanje uzoraka krvi, stolice i drugih bioloških materijala, te zdravstveni nadzor nad kontaktima i kliconošama-TBC, Hepatitis B, C, HIV meningokok, pneumokok, salmoneloza, kampilobakterioza, legioneloza.
- b. obrada i analiza prikupljenih podataka.
- c. obrada i analiza prikupljenih uzoraka – izolacija i identifikacija uzročnika zaraznih bolesti te nadzor nad provedbom mjera izolacije i identifikacije mikrobioloških uzročnika,
- d. organiziranje i provođenje nadzora nad suzbijanjem epidemije i pandemije.

2. Preventivne epidemiološke aktivnosti

2.1. Planiranje (godišnje) cijepljenja za područje županije, stručni nadzor, i/ili pomoć pri provedbi obaveznog cijepljenja prema Programu propisanom od Ministarstva zdravstva, te evaluacija provedene imunizacije zdravstva i podnošenje zbirnih izvješća Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo kao i distribucija cjepiva.

2.2. Provedba specifičnih cijepljenja izvan okvira Programa obaveznog cijepljenja pojedinačno ili masovno (cijepljenje protiv COVID19, cijepljenje protiv B hepatitisa, cijepljenje protiv gripe,

krpljenoga meningoencefalitisa, pneumokoknih bolesti, HPV-a i drugih bolesti ovisno o indikaciji).

2.3 Antirabična zaštita pučanstva (anketa i pregled kod osoba u kontaktu ili ozlijeđenih od bijesnih ili na bjesnoću sumnjivih životinja, cijepljenje, suradnja s nadležnom veterinarskom službom) i kontinuirano pružanje zdravstvene zaštite putem rada antirabične ambulante (pripravnost epidemiologa kroz 24 sata sve dane u godini) te pokretanje inicijative za rad higijeničarske službe na što više mjesta na području županije.

2.4 Zdravstveni nadzor nad kliconošama – mikrobiološko- epidemiološki nadzor i evidencija nad osobama koje su preboljele salmonelozu, kampilobakteriozu, kao i njihovih kontakata pregledom stolice, a nositelj HbsAg, HCV i HIV protutijela pregledom uzoraka krvi u skladu s propisima.

2.5 Zdravstveni nadzor nad određenim kategorijama zaposlenih osoba u skladu sa Zakonom – periodički pregled na kliconoštvo, vođenje evidencije i kartoteke (radnici koji rade u proizvodnji i prometu živežnih namirnica, zdravstveni radnici koji rade na ginekološkim i dječjim odjelima, djelatnici u predškolskim ustanovama, djelatnici koje rade na poslovima njege i uljepšavanja tijela (frizeri, kozmetičari, tatoo i piercing majstori)

2.6. Imunoprofilaksa, kemoprofilaksa i seroprofilaksa (24-satna pripravnost epidemiologa) – primjena određenih mjera kod zakonom određenih zaraznih bolesti da se spriječi sekundarni slučaj ili epidemija (meningokokne invazivne bolesti, bjesnoća, hepatitis tipa A i B i drugih bolesti prema epidemiološkoj indikaciji) te kod pojave ubodnih incidenata.

2.7. Uključivanje u nacionalni program ranog otkrivanja raka vrata maternice.

3. Nadzor, suradnja i pomoć pri sprečavanju i suzbijanju bolničkih infekcija prema posebnom programu

Suradnja i konzilijarna pomoć u Komisijama za kontrolu bolničkih infekcija u skladu s Pravilnikom o uvjetima i načinu obavljanja mjera za sprečavanje i suzbijanje bolničkih infekcija, a koje obuhvaćaju analizu stanja i prijedlog mjera s obzirom na nalaze patogenih i uvjetno patogenih mikroorganizama, indikatora infekta na osjetljivim bolničkim odjelima (kirurgija, hemodijaliza, intenzivna njega, rodilište, odjel za nedonoščad i dojenčad, odjeli za opeklina, hematologija, transplantacija i odjeli za zarazne bolesti), prikupljanje podataka i davanje uputa o ispravnosti i racionalnosti korištenja antibiotske terapije, dezinficijensa i uređaja za sterilizaciju.

4. Vođenje specifičnih kartoteka - registara

4.1. Kartoteka kliconoša crijevnih zaraznih bolesti (salmonele, kampilobakterioze)

4.2. Kartoteka oboljelih od HBV, HCV kao i nositelja HBsAg

4.3. Kartoteka HIV/AIDS

4.4. Kartoteka oboljelih od tuberkuloze

4.5. Kartoteka oboljelih od legioneloza

5. Zdravstveni odgoj i unapređenje zdravstvene kulture-prosvjećivanje –tiskanim materijalima,individualni pristup ili male grupe, tribine,putem lokalnih radio postaja i sl.

5.1.Organiziranje i provođenje tečaja higijenskog minimuma za osobe koje profesionalno rade sa hranom kao i za osobe koje na svojim radnim mjestima dolaze u neposredan dodir sa kozmetičkim proizvodima te koje obavljaju djelatnost pružanja usluga njege ili uljepšavanja lica i tijela te osoba koje obavljaju poslove unošenja boja i stranih tijela u kožu i sluznice.

5.2. Nadzor, edukacija djelatnika u proizvodnji i prometu živežnih namirnica (savjetodavna uloga u implementaciji HACCP sustava).

5.3. Savjetovanje određenih populacijskih grupa-(oboljeli od dijabetesa, hipertenzije, bolesti cirkulacijskog sustava, malignih bolesti i sl.).Predlaganje ,poticanje i sudjelovanje u organizaciji promicanja zdravlja usvajanjem zdravijeg načina života kroz aktivnosti vezane uz teme mjeseca.

5.4. Obavješćavanje i upozoravanje javnosti o izbjegavanju rizika epidemije i/ili obolijevanja od zaraznih i nezaraznih bolesti prema epidemiološkoj indikaciji putem medija, letaka, predavanja, tribinama i web stranicama Zavoda za javno zdravsko Krapinsko – zagorske županije.

5.5. Savjetovalište o cijepljenju

6. Stručni nadzor nad provođenjem DDD mjera na području Krapinsko-zagorske županije

6.1. Stručni nadzor se provodi nad provedbom preventivne deratizacije kao opće i posebne mjere.

6.2. S obzirom da je u razdoblju od 2010 do 2018 godine u susjednim županijama zabilježena pojava zaraznih bolesti koje prenose komarci(Groznicna Zapadnog Nila) na području KZŽ provodi se sezonsko terensko istraživanje invazivnih vrsta komaraca na više lokacija u suradnji sa ZZJZ „A. Štampar“ iz Zagreba koje je započelo 2013. godine, a od 2016.godine u sklopu nacionalnog programa monitoringa invazivnih vrsta komaraca. Pored dokazanog postojanja tigrastog komarca pronađena je prvi put u RH nova vrsta tzv. azijskog komarca. Ove,2023 godine se na području KZŽ provodio program monitoringa invazivnih vrsta komaraca kao dio nacionalnog programa sukladno Izmjenama i dopunama Programa mjera suzbijanja štetočina od javnozdravstvene važnosti za RH (NN 62/2018, glava VIII stavak 4.), pa se nadamo da će se to nastaviti i u 2024. godini. S obzirom na ove okolnosti nastaviti će se kontinuirana edukacija pučanstva putem letaka, predavanja, objavom na web stranicama ZZJZ i JLS te putem medija. Isto tako će se nastaviti istraživanje populacije komaraca te kartografiranje potencijalnih legla

komaraca na području JLS. ZZJZ KZŽ će izraditi i planove provedbe suzbijanja glodavaca i komaraca kao i prijedlog za provođenje stručnog nadzora sukladno odlukama svake JLS.

7. Konzilijarna epidemiološka aktivnost

7.1 Konzultativni ili kontrolni specijalistički pregled.

7.2. Epidemiološka analiza, te razni oblici planiranja i evaluacije podataka u zdravstvenoj djelatnosti glede aktualnih epidemioloških problema (masovne nezarazne bolesti),

8. Zaštita pučanstva od zaraznih bolesti u izvanrednim prilikama

Organiziranje epidemiološke službe za hitni terenski rad u izvanrednim stanjima (epidemija, poplave, pandemije, prirodne nepogode, terorizam, rat i sl.)

9. Ostali poslovi i zadaci

Stručno konzultativna i savjetodavna uloga u odnosu na županijske vlasti u organizaciji i provedbi mjera za zaštitu pučanstva od zaraznih i nezaraznih bolesti, te davanje procjena epidemiološke situacije na području KZŽ. Program rada Zavoda uključuje i kontinuiranu edukaciju i stručno usavršavanje svih zaposlenika Zavoda sukladno zakonskoj regulativi za djelatnost zdravstva kroz aktivno sudjelovanje na seminarima, kongresima i drugim stručnim skupovima te stjecanje novih informacija putem znanstvene literature, časopisa, biltena i sl. Provođen će se i aktivno ažuriranje postavljene Web stranice Zavoda kako bi se još bolje informirala i upoznala javnost o javnozdravstvenim programima i problemima na području Županije, a vezano za rad HEO.

ODJEL ZA ŠKOLSKU MEDICINU

1. MJERE HIGIJENSKO-EPIDEMIOLOŠKE ZAŠTITE

a) cijepljenje i docjepljivanje (rujan-lipanj)

I razred - Mo-Pa-Ru (ospice, zaušnjaci ,rubeola)- kod upisa
- IPV (inaktivni polio-dječja paraliza)
- Zubna putovnica

VI razred - HEPATITIS B (tri doze)-oni učenici koji nisu procijepljeni do sada.
- Zubna putovnica

VIII razred – DiTe + IPV (difterija, tetanus, dječja paraliza).

Novo (dobrovoljno cijepljenje protiv HPV-a(Humani papiloma virus)-2ili 3 doze.

Cijepljenje učenika protiv COVID-a 19.

Docjepljivanje svih cjepiva u školskoj populaciji.

b) sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti

2. SISTEMATSKI I OSTALI PREVENTIVNI PREGLEDI

a) sistematski pregledi djeteta prije upisa u prvi razred osnovne škole (ožujak-lipanj).

b) sistematski pregled u petom razredu osnovne škole (listopad-ožujak)

c) sistematski pregled i profesionalna orijentacija u osmom razredu osnovne škole (listopad-ožujak)

d) sistematski pregled u prvom razredu srednje škole (prosinac-ožujak)

e) namjenski pregledi (pregled za sportska školska natjecanja, prije pohađanja škole za neplivače, škole u prirodi itd.)

f) screeninzi (listopad-lipanj)

II razred : vid na boje i na daljinu

VI razred : tjelesna visina i pregled kralježnice

3. SAVJETOVALIŠNI RAD (kontinuirano cijele godine)

- organizira se jednom tjedno 2 ili 3 sata
- aktivna skrb o djeci i mladeži sa kroničnim poremećajima zdravlja,
- rizicima po zdravlje i smetnjama u psihofizičkom razvoju

- rad u komisijama-sa nastavnicima i stručnim suradnicima (defektolozi, pedagozi, psiholozi), zajednički pronalazak adekvatnog načina školovanja učenika kako sa poteškoćama tako i sa posebnim potrebama.
- rad s roditeljima(individualni i grupni rad, sudjelovanje na roditeljskim sastancima, aktivno sudjelovanje u rješavanju problema učenika u školi i u obitelji).
- stručni rad s učiteljima(savjetovanje, sudjelovanje na nastavničkim vijećima i sjednicama ,upoznavanje nastavnika sa zdravstvenim problemima učenika, kako postupati kod tih učenika, senzibilizirati nastavnike i profesore i uključiti ih u rješavanju postojećih problema kod učenika.
- suradnja sa ostalim institucijama koje se bave problemima djece i mladeži(područni centri za socijalnu skrb, obiteljski centri).

4. ZDRAVSTVENI ODGOJ I PROMICANJE ZDRAVLJA (predavanja i rad u malim grupama kontinuirano)

IV razred - prehrambene smjernice (piramida prehrane)

V i VI razred - prevencija ovisnosti (pušenje, alkohol)

- higijena menstruacije

VII i VIII razred – menstruacijski ciklus i pubertet, spolno prenosive bolesti, kontracepcija

I i II. razred srednje škole - spolno prenosive bolesti, kontracepcija, AIDS

Zdravstveni odgoj po kurikulumu:

I razred osnovne škole - pravilno pranje zubi po modelu.

III razred osnovne škole - skrivene kalorije-pravilna prehrana.

V razred osnovne škole - higijena menstruacije, psihičke i fizičke promjene u pubertetu.

I i II razred srednje škole - model živjeti zdravo: Reproduktivno zdravlje (spolno prenosive bolesti, kontracepcija).

5. ZAŠTITA I PROMICANJE ZDRAVOG OKOLIŠA (kontinuirano)

a) higijensko sanitarna kontrola škola i učeničkog doma

b) nadzor nad školskom kuhinjom i prehranom učenika

- svaki objekt barem jednom godišnje

- školska kuhinja najmanje dva puta godišnje

AKTIVNO SUDJELOVANJE SVA ČETIRI TIMA ŠKOLSKE MEDICINE U RADU RADI ISPOMOĆI HIGIJENSKO EPIDEMOLOŠKOM ODJELU.

ODJEL ZA KLINIČKU MIKROBIOLOGIJU

Provođenje dijagnostike bakterijskih, virusnih i parazitarnih uzročnika iz različitih kliničkih i ostalih uzoraka.

Plan provođenja:

- Mikrobiološke dijagnostike bolničkih i vanbolničkih uzoraka humanog porijekla
- Bakteriološke kontrole uzoraka nežive sredine u zdravstvenim ustanovama
- Kontrole učinkovitosti postupaka sterilizacije biološkim indikatorima (sporama)
- Provođenje vanjske kontrole kvalitete rada
- Sudjelovanje u radu Odbora za praćenje rezistencije bakterija na antibiotike u Republici Hrvatskoj
- Sudjelovanje u evropskom praćenju rezistencije bakterija na antibiotike iz primarno sterilnih materijala
- Suradnja s obrazovnim ustanovama provođenjem praktične i teoretske edukacije u laboratoriju
- Suradnja s Općom bolnicom Zabok, Specijalnom bolnicom za medicinsku rehabilitaciju Stubičke toplice i Specijalnom bolnicom za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice na polju bolničkih infekcija
- Trajna edukaciju djelatnika

U nastavku je tablica s popisom pretraga i metoda koje su planirane za 2023. godinu u mikrobiološkom laboratoriju

REDNI BROJ	PRETRAGA	METODA
1.	Bakteriološka pretraga likvora .	Mikroskopija Kultivacija Testiranje osjetljivosti
2.	Bakteriološka pretraga krvi (hemokultura).	Kultivacija u komercijalnoj tekućoj podlozi u uređaju BACTEC Kultivacija na krutim podlogama Mikroskopija Testiranje osjetljivosti
3.	Bakteriološka pretraga drugih primarno sterilnih tekućina	Mikroskopija Kultivacija Testiranje osjetljivosti

	(pleuralna, peritonealna, perikardijalna, sinovijalna, ascites, žuč, amnionska tekućina).	
4.	Bakteriološka pretraga centralnih venskih katetera.	Kultivacija Testiranje osjetljivosti
5.	Bakteriološka pretraga nadzornih briseva bolesnika u cilju nadzora bolničkih infekcija.	Kultivacija Testiranje osjetljivosti
6.	Bakteriološka pretraga nadzornih briseva nežive okoline u cilju nadzora bolničkih infekcija.	Kultivacija Testiranje osjetljivosti
7.	Bakteriološka pretraga nadzornih briseva novorođenčadi (bris zvukovoda, nosa, ždrijela, aspirat želuca).	Kultivacija Testiranje osjetljivosti
8.	Bakteriološke pretrage uzoraka akutnih i kroničnih rana.	Mikroskopija Kultivacija Testiranje osjetljivosti
9.	Bakteriološka pretraga svih intraoperativnih uzoraka.	Mikroskopija Kultivacija Testiranje osjetljivosti
10.	Bakteriološka pretraga uzoraka gornjeg i donjeg respiratornog sustava, oka i uha.	Mikroskopija Kultivacija Testiranje osjetljivosti
11.	Pretraga uzoraka dišnog sustava na novi koronavirus SARS- CoV-2	Molekularne metode Imunokromatografija
12.	Serološke pretrage na novi koronavirus SARS-CoV-2	Imunoenzimatski (ELFA metoda) na uređaju miniVidas (IgM i IgG)
13.	Bakteriološka pretraga urina (urinokultura).	Kultivacija Testiranje osjetljivosti
14.	Pretraga urina na <i>Trichomonas vaginalis</i>	Mikroskopija
15.	Bakteriološka pretraga urogenitalnih uzoraka (vulva, vagina, cerviks ,uretra, ejakulat, eksprimat prostate).	Mikroskopija Kultivacija Testiranje osjetljivosti
16.	Pretraga urogenitalnih uzoraka na klamidije, mikoplazme i HPV	Molekularne metode
17.	Pretraga brisa vagine kod trudnica (skrining na BHS-B).	Kultivacija Testiranje osjetljivosti
16.	Bakteriološka pretraga stolice (koprokultura : salmonele, šigele, kampilobakter).	Kultivacija Testiranje osjetljivosti
17.	Parazitološka pretraga stolice.	Mikroskopija
18.	Parazitološka pretraga perianalnog otiska.	Mikroskopija
19.	Virusološka pretraga stolice (rota, adeno, noro virus).	Imunokromatografski test

20.	Dokaz antigena <i>Helicobacter pylori</i> u stolici.	Imunokromatografski test
21.	Pretraga stolice na <i>Clostridium difficile</i> toksin A i B	Imunokromatografski test
22.	Pretraga svih vrsta uzoraka na kvasnice	Mikroskopija Kultivacija
23.	Pretraga strugotine kože na skabijes.	Mikroskopija
24.	Kontrola sterilizacije sporama.	Kultivacija
25.	Serološke pretrage na hepatitis A.	Imunoenzimatski (ELFA metoda) na uređaju miniVidas (IgM i IgG)
26.	Serološke pretrage na hepatitis B.	Imunoenzimatski (ELFA metoda) na uređaju miniVidas (HBs antigen, anti HBs ukupna protutijela, anti HBc ukupna protutijela)
27.	Serološke pretrage na hepatitis C.	Imunokromatografski (anti HCV protutijela)
28.	Serološke pretrage na HIV.	Imunokromatografski (anti HIV ½ protutijela)
29.	Serološke pretrage na toksoplazmu	Imunoenzimatski
30.	Serološke pretrage na sifilis	Aglutinacijski testovi
31.	Pretraga uzoraka dišnog sustava na Bordetellu pertussis	Molekularne metode

ODJEL ZA SOCIJALNU MEDICINU

1. ZDRAVSTVENA STATISTIKA

Prikupljanje podataka iz zdravstvenog sustava

- Statistika o radu opće medicine, zdravstvena zaštita predškolske djece, žena, stomatološka zaštita
- statistika o provođenju specifičnih i preventivnih mjera školske djece i mladeži
- statistika o radu i o utvrđenim bolestima i stanjima-medicine rada, hitne medicinske pomoći, patronaže i kućne njege
- statistika o radu i o utvrđenim bolestima i stanjima u ordinacijama specijalističko konzilijarne djelatnosti,
- statistika liječenih bolesnika u službi za stacionarno liječenje: bolesničko-statistički list (BSO), bolesnika liječenih od malignih bolesti (BSO ONKO-tip), te list rehabilitacije.
- statistika poroda
- statistika prekida trudnoće
- statistika ovisnosti-osnovni podaci o ovisnicima i programu liječenja
- prijava malignih bolesti (izvanbolnička)
- rad na unaprjeđenju kvalitete mortalitetne statistike
- izvješće o organizaciji i djelatnicima

2.NACIONALNI PREVENTIVNI PROGRAMI

2.1. NACIONALNI PROGRAM RANOG OTKRIVANJA RAKA DOJKE

U sklopu Programa nastavit će se sa provedbom slijedećih aktivnosti:

- provođenje promotivnih aktivnosti kroz suradnju s medijima (redovne radio emisije na dvije radio postaje)
- kontinuirana komunikacija s odgovornima u bolničkom sustavu mamografskim jedinicama (SB Krapinske Toplice i OB Zabok)
- kontinuirana komunikacija sa Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo i Ministarstvom zdravstva u svrhu izvješćivanja i praćenja provedbe nacionalnog programa
- Suradnja s ostalim zdravstvenim subjektima na području Krapinsko-zagorske županije u svrhu povezivanja i unaprjeđivanja provedbe programa

2.2. NACIONALNI PROGRAM RANOG OTKRIVANJA RAKA DEBELOG CRIJEVA

- provođenje promotivnih aktivnosti kroz suradnju s medijima (redovne radio emisije na dvije radio postaje)
- nastavak redovnih aktivnosti propisanih planom za provedbu Nacionalnih programa
- svakodnevna komunikacija s ispitanicima putem besplatnog telefona, davanje smjernica i uputa
- izrada i distribucija edukativnih materijala u svrhu promocije zdravlja i prevencije bolesti
- redovita komunikacija s endoskopskim centrima (kolonoskopska jedinica u OB Zabok)

2.3. NACIONALNI PROGRAM „ŽIVJETI ZDRAVO“

- grupni i individualni rad u savjetovalištu za prehranu
- organiziranje javno zdravstvenih akcija

3. PREVENCIJA OVISNOSTI I ZAŠTITA MENTALNOG ZDRAVLJA

- rad u Savjetovalištu Centra za prevenciju ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja
- osmišljavanje i provođenje preventivnih aktivnosti za učenike osnovnih i srednjih škola
- suradnja na projektima vezanim uz unaprjeđenje mentalnog zdravlja
- sudjelovanje u radio-emisijama s temama zaštite mentalnog zdravlja i zlouporabe sredstava ovisnosti. Sudjelovanje u edukaciji za provedbu programa „Trening životnih vještina“

CENTAR ZA PREVENCIJU I IZVANBOLNIČKO LIJEČENJE OVISNOSTI

Ovim programom rada utvrđuje se rad Odsjeka za zaštitu mentalnog zdravlja i prevenciju ovisnosti.

1. UVOD

Zloupotreba opojnih droga na području Krapinsko-zagorske županije

“Droge” mogu biti supstancije koje se legalno mogu kupovati i koristiti (duhan, alkohol), zatim supstancije koje legalno propisuju liječnici (amfetamin, morfin) i ilegalne supstancije uzimanja kojih je zakonski zabranjeno (heroin, kanabis, LSD i sl.). Premda zloupotreba duhana i alkohola predstavlja itekako značajan društveno-medicinski problem (osobito zloupotreba alkohola na području naše županije), akcent našeg rada stavljamo na ove druge.

Brojni su čimbenici koji određuju tko će probati drogu, tko će nastaviti s uzimanjem povremeno i rekreacijski, a tko će progredirati do psihičke i fizičke ovisnosti. Vjerojatno se radi o složenoj interakciji između bioloških, nasljednih i socijalnih činitelja.

Kako ovisnost oštećuje i tjelesne i socijalne i radne funkcije akcent našeg rada stavlja se na zdravu populaciju, a što znači ne dopustiti započinjanje slijeda koji vodi u ovisnost. Ako je taj slijed već započeo, potrebno je djelovati na svaku kariku daljeg širenja lanca, no isto tako liječiti i pomoći u resocijalizaciji osoba kod kojih je ovisnost već nastupila.

Shodno navedenom nužna je provedba suvremenog, kompleksnog programa primarne prevencije, no i ranog liječenja i oporavka ovisnika.

Operativni tim Odsjeka čine voditelj Odjela za socijalnu medicinu i javno zdravstvo koja je liječnik specijalist javnog zdravstva, 1 psihijatar, 2 psihologa i medicinska sestra.

2. PREVENCIJA

Primarna prevencija

Kako ovisnost dovodi do oštećenja fizičkog, radnog i socijalnog funkcioniranja težište rada je upravo na primarnoj prevenciji, odnosno edukaciji populacije, sprečavanju početka uzimanja, no i rana detekcija konzumenata.

Cilj: zaštita zdrave populacije, prepoznavanje i pružanje pomoći učenicima s rizičnim ponašanjem.

Ciljana skupina: sva djeca predškolske i školske dobi na području Županije, odgajatelji, učitelji, roditelji.

Nosioc zadatka: operativni tim Odsjeka (psihijatar, 2 psihologa), Služba za školsku medicinu, koordinatori školskih preventivnih programa svih škola, stručni suradnici svih škola, Obiteljski centar, djelatnik MUP-a zadužen za prevenciju, mediji

Javni mediji

Cilj: poticanje zdravih stilova života

Ciljana skupina: opća populacija Županije

- Mjere:
- kvalitetno i objektivno informiranje
 - korekcija uvriježenih mišljenja i iskrivljenih informacija
 - stalna prisutnost i ukazivanje na problem
 - ukazivanje na stanje zlouporabe na području Županije
 - afirmacija zdravih stilova života
 - edukacija o posljedicama

Nosioc zadatka: članovi tima, sve radio postaje županije, tisak, stručni djelatnici javnog zdravstva

Promidžbeni materijali

Cilj: informiranje populacije o utjecaju i štetnosti opojnih droga, poticanje zdravih stilova života i mogućnosti izbora

Ciljana skupina: svi učenici osnovnih i srednjih škola županije, roditelji, nastavnici, stručni djelatnici u raznim sektorima (zdravstvo, pravosuđe, socijalna skrb)

Nosioc zadatka: članovi tima Odsjeka, koordinatori školskih preventivnih programa, nastavnici, učenici

Alternativni program provođenja slobodnog vremena

Cilj: poticanje zdravih stilova života

Ciljana skupina: sva djeca i adolescenti sa područja Županije

Mjere: Otvaranje radionica različitih područja uz stručno vodstvo (sportske, jezične, kompjutorske, likovne, muzičke), klubova mladih u svakom većem mjestu Županije, organizacija kulturnih i sportskih događanja, suvisla organizacija „norijade“ i sl.

Nosioci zadatka: članovi tima Odsjeka, Zavodi za socijalnu skrb Županije, Obiteljski centar, udruge, jedinice lokalne uprave i samouprave, volonteri

3. SEKUNDARNA PREVENCIJA

Savjetovalište Zavoda za javno zdravstvo Krapinsko – zagorske županije

Cilj: informiranje, dijagnostika konzumenata, ovisnika i njihovih obitelji te rehabilitacija ovisnika

Ciljna skupina: konzumenti, ovisnici, roditelji, građanstvo

Nosioc zadatka: operativni tim Odsjeka

4. TERCIJALNA PREVENCIJA

Resocijalizacija

Cilj: ponovno uključivanje ovisnika u zajednicu, a nakon uspješno završenog programa rehabilitacije, suport u apstinenciji

Ciljana skupina: rehabilitirani ovisnici

Nosioci zadatka: tim Odsjeka, Zavodi za socijalnu skrb Županija, Upravni odjel za društvene djelatnosti, škole, Zavod za zapošljavanje, poduzetnici i privatnici, poslodavci

Izvanbolničko liječenje:

- provođenje metadonske terapije i terapije Suboxonom

Nosioci zadatka: tim Odsjeka (prvenstveno spec. psihijatar) i obiteljski liječnici.

Prikupljanje podataka

Cilj: stvoriti jedinstvenu bazu podataka za područje Krapinsko – zagorske županije, praćenje situacije na terenu, komparacija

Ciljana skupina: korisnici usluga ZZJKZZ i Savjetovališta, opća populacija

Nosioci zadatka: tim Odsjeka, upravni odjel za društvene djelatnosti, škole, Općinski sud, Općinsko državno odvjetništvo, Zavod za socijalnu skrb

5. AKTIVNOSTI ODSJEKA PREDVIĐENE U 2024. g.

Odsjek za zaštitu mentalnog zdravlja i prevenciju ovisnosti će u 2024. godini biti nositelj slijedećih provedbenih aktivnosti:

I Prikupljanje i analiza podataka o zdravstvenom stanju i radu u zdravstvu u vezi sa uporabom opojnih droga

1. Obvezno prijavljivanje svih onih koji su bili na ambulantnom liječenju zbog uzimanja ili ovisnosti o opojnim drogama
2. Izrada zdravstvenih pokazatelja iz područja zlouporabe droga
3. Vođenje Registra osoba liječenih zbog zlouporabe opojnih droga

4. Koordinacija uvođenja županijskih registara osoba liječenih protiv zlouporabe opojnih droga
5. Praćenje proširenosti infekcije HIV-om, hepatitisom B i C među ovisnicima
6. Praćenje smrti i uzroka smrti među ovisnicima
7. Uvođenje posebne evidencije za ovisnike koji su u programu liječenja uz farmakoterapiju metadonom i buprenorfinom
8. Ažuriranje donesene liste ovlaštenih liječnika za postavljanje indikacija za farmakoterapiju opijatskih ovisnika metadonom i buprenorfinom

II Promidžbeno – edukativne aktivnosti o štetnosti opojnih droga koji su namijenjeni djeci, mladeži i njihovim roditeljima – publicirani informativni i edukativni leci, brošure i drugi materijali za djecu, mlade i roditelje

1. Tiskana brošura namijenjena edukatorima i roditeljima na području KZŽ
2. Izrada programa obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama
3. Osmišljavanje i provođenje posebnih aktivnosti s ciljem obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti (od 15.11. do 15.12.) na području KZŽ

III Planiranje i sudjelovanje u provođenju zdravstvenog odgoja i prosvjećivanje opće i specifičnih populacijskih skupina

1. Savjetodavni i edukacijski rad s radnicima u školama za školske preventivne programe
2. Stalna koordinacija, nadzor i praćenje rada te provođenje stručnih doktrina u službama za prevenciju ovisnosti
3. Unaprjeđenje prepoznavanja i ranog otkrivanja visokorizične populacije
4. Rad s djecom i mladima koji su zatečeni u posjedovanju i konzumiranju sredstava ovisnosti i uključivanje u program praćenja i individualne, grupne ili obiteljske terapije
5. Sudjelovanje u posebnim programima promicanja zdravlja
6. Organiziranje i sudjelovanje na javnim tribinama u svrhu informiranja i senzibilizacije javnosti

IV Oblikovanje doktrine zdravstvenog aspekta liječenja bolesti ovisnosti te koordinacija i nadzor njezine primjene

1. Provođenje testiranja urina na droge u skupinama ili kod pojedinaca s rizičnim ponašanjima prema stručno usuglašenim smjernicama, kao i kod ovisnika prije i za vrijeme tretmana
2. Provođenje individualne, grupne psihoterapije i edukacije te kontrola apstinencije
3. Provođenje praćenja, rehabilitacije i nadzora skrbi o konzumentima i ovisnicima u procesu odvikavanja i održavanja
4. Nadzor nad provođenjem specifične farmakoterapije
5. Provođenje mjere obveznog liječenja ovisnika po odredbi ovlaštenog suda
6. Provođenje detoksikacije i liječenja
7. Primjena smjernica za farmakoterapiju ovisnika metadonom i buprenorfinom

V Smanjenje smrtnosti od predoziranja opojnim drogama, sprečavanje širenja zaraznih bolesti (HIV-a, AIDS-a, hepatitisa B i C)

1. Suradnja u izradi programa podjele čistog pribora sa NGO
2. Dobrovoljno i anonimno testiranje na HIV, B i C hepatitis – u suradnji sa HE službom ZZJZ
3. Smanjenje smrtnosti uzrokovano predoziranjem opojnim drogama (individualno savjetovanje ovisnika)

VI Tretman, rehabilitacija ovisnika u zatvorskom sustavu

1. Poslijepenalni prihvat sa multidisciplinarnim pristupom za ovisnike o drogama

VII Međunarodna suradnja

1. Puna suradnja i sudjelovanje u redovitim edukacijama relevantnih institucija i tijela Europske unije (EMCDDA, TAIEX ...)

VIII Trajna edukacija za zdravstvene i nezdravstvene radnike uključene u prevenciju i skrb o osobama s problemom ovisnosti i zlouporabe opojnih droga te edukacija zdravstvenih radnika o primjeni farmakoterapije u liječenju opijatske ovisnosti

Potrebna je aktivna suradnja s drugim institucijama i drugim akterima u prevenciji i liječenju bolesti ovisnosti i zaštiti mentalnog zdravlja:

1. Sudjelovanje u edukacijama za stručnjake na temu prevencije ovisnosti, tretmana i rada s mladima rizičnog ponašanja u organizaciji Vladinog ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, Ministarstva zdravstva te Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.
2. Tretman zatvorenika-ovisnika o opojnim drogama za vrijeme uvjetnog otpusta u suradnji sa Upravom za zatvorski sustav
3. Organizacija županijskih sastanaka sudaca sa Odsjekom za zaštitu mentalnog zdravlja i prevenciju ovisnosti u suradnji sa općinskim, prekršajnim sudovima, općinskim državnim odvjetništvima i Županijskim sudom u smjeru kvalitetnije suradnje i prihvata ovisnika počinitelja kaznenih i prekršajnih djela
4. Organizacija okruglih stolova sa predstavnicima iz sustava socijalne skrbi
5. Stručni sastanci na temu potrebe za posebnim izobrazbama za službenike koji provode tretman ml. i pljt. ovisnika u raznim sektorima
6. Trajna suradnja sa Zajednicom klubova liječenih alkoholičara
7. Trajna suradnja sa Mrežom udruga mladih KZŽ
8. Trajna suradnja sa MUP-om u smislu zajedničkih preventivnih aktivnosti u školama
9. Trajna suradnja sa službenicima iz zavoda za socijalnu skrb u zajedničkim preventivnim aktivnostima u školama te sa zajedničkim klijentima
10. Trajna suradnja sa Obiteljskim centrom u smislu preventivnih aktivnosti, obilježavanjima značajnih dana u godini te suradnja u radu sa klijentima koji imaju dodatne potrebe u tretmanu
11. Trajna suradnja sa gradovima i općinama te Županijom u podizanju razine kvalitete na polju prevencije ovisnosti

12. Suradnja sa Službom za školsku medicinu i HE službom ZZJZ KZŽ u preventivnim aktivnostima
13. Intenzivna međuresorska suradnja u svim područjima prevencije i liječenja bolesti ovisnosti te obilježavanju važnih dana kroz godinu
14. Trajna suradnja s Ministarstvom pravosuđa- Sektor za probaciju

IV ZAKLJUČAK

Prema predviđenim aktivnostima nastaviti će se postojeći programi i razvijati novi programi i projekti za koje će biti potrebno osigurati dodatna sredstva:

1. Preventivni program za učenike „Što znam o...“ – radionice u školi
2. Edukativni program za roditelje i nastavnike u osnovnim i srednjim školama „Edukacija edukatora“
3. Edukativni program za profesionalce koji dolaze u dodir sa populacijom konzumenata i ovisnika (zdravstvo, socijalna skrb, pravosuđe, nevladine udruge) „Znanje daje prednost“
4. Program informiranja i uključivanja zajednice u prevenciju ovisnosti „Centar za prevenciju u zajednici“
5. Preventivni program „Trening životnih vještina“
6. Projekt „Prevencija ovisnosti djece i mladih u KZŽ“

ODJEL ZA ZDRAVSTVENU EKOLOGIJU

Plan rada Odjela za zdravstvenu ekologiju u 2024. godini obuhvaća analitičku i edukacijsku djelatnost uz osiguravanje kvalitete rada te poboljšanje sustava upravljanja sukladno zahtjevima norme HRN EN ISO/IEC 17025:2017.

I - ANALITIČKA DJELATNOST

1. Analiza vode za ljudsku potrošnju

Analiza vode za ljudsku potrošnju u Odjelu provodi se sukladno Zakonu o vodi za ljudsku potrošnju (NN 30/2023), Pravilniku o parametrima sukladnosti, metodama analiza i monitorinzima vode namijenjene za ljudsku potrošnju (NN 64/23 i 88/23), te ovlaštenju Ministarstva zdravstva.

1.1. Voda iz distribucijskog sustava (mreža)

U 2024. godini planiraju se uzorkovanja i analize vode za ljudsku potrošnju na parametre skupine A i parametre skupine B. Odjel će nastaviti uzorkovanja i ispitivanja koja su ranije ugovorena s javnim distributerima i jedinicama lokalne samouprave te za subjekte u poslovanju s hranom i druge kupce. Odjel planira uzorkovanja i ispitivanja vode prema zahtjevima kupca u svrhu izdavanja uporabnih dozvola kod tehničkog pregleda građevina, na zahtjev privatnih osoba i na zahtjev Državnog inspektorata - Sanitarne inspekcije u svrhu utvrđivanja zdravstvene ispravnosti. Planiraju se također uzorkovanja i ispitivanja u svrhu provođenja monitoringa zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku potrošnju na području Krapinsko-zagorske županije.

1.2. Voda na izvorištu (sirova voda)

U 2024. godini planiraju se uzorkovanja i analize sirove vode (izvorišta) prema važećim ugovorima. Takav opseg ispitivanja ugovoren je s općinom Mače, Marija Bistrica, Stubičke Toplice, Gornja Stubica, Jesenje Gornje, Mihovljan, Radoboj, Petrovsko, gradom Donja Stubica i javnim vodovodima (Krakom vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Krapina, VIOP d.o.o. Pregrada). U planu je monitoring vode iz izvorišta za lokalne vodovode koji opskrbljuju 50 i više stanovnika sukladno važećem Zakonu o vodi za ljudsku potrošnju ukoliko će biti moguće osigurati sredstva od strane županije.

1.3. Monitoring kućne vodoopskrbne mreže

U izradi je Pravilnik o kontroli parametara kućne vodoopskrbne mreže te se očekuje u 2024. godini njegova primjena i provedba što za laboratorij znači povećanje broja uzoraka vode za analizu na pokazatelj Legionella i olovo.

2. Analiza bazenske vode

U 2024. godini planiraju se uzorkovanja i analize uzoraka bazenskih voda kako je predviđeno ugovorima, a sukladno Pravilniku o sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima bazenskih kupališta te o zdravstvenoj ispravnosti bazenskih voda (NN 59/20).

Uzorkovanja i analize bazenskih voda ugovorena su za slijedeće subjekte: Aquae Vivae d.d. Krapinske Toplice, Salve Regina–Marija Bistrica d.o.o., Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice, Rudan d.o.o., Terme Stubaki j.d.o.o., Terme Tuhelj d.o.o.

Odjel također planira obavljati ispitivanja bazenske vode na zahtjev kupaca (izvan ugovora), na zahtjev Državnog inspektorata -Sanitarne inspekcije i epidemiologa prilikom nadzora.

3. Analiza otpadne vode

U 2024. godini planiraju se analize otpadnih voda prema ugovorima i narudžbenicama kupaca, sukladno Pravilniku o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda (NN 26/20) i Vodopravnim dozvolama. Očekuju se i zahtjevi za analizu otpadnih voda na sve pokazatelje a u svrhu ishodađenja Vodopravne dozvole, tzv. nulta analiza.

Odjel ima ovlaštenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja za obavljanje uzorkovanja i ispitivanja otpadnih voda.

4. Analiza vode za potrebe hemodijalize

Planiraju se također uzorkovanja i analize vode za potrebe hemodijalize koje Odjel radi već niz godina za Polikliniku IDC Zabok, a temeljem Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za potrebe hemodijalize (NN 125/03).

5. Analiza hrane

Odjel planira provoditi ugovorene analize hrane za subjekte u poslovanju s hranom i analize na zahtjev kupaca, a temeljem Vodiča za mikrobiološke kriterije za hranu čija je provedba osigurana Zakonom o higijeni hrane i mikrobiološkim kriterijima za hranu (NN 81/2013). U skladu s ovlaštenjem Ministarstva poljoprivrede planiraju se i ispitivanja na zahtjev Državnog inspektorata - Sanitarne inspekcije, za potrebe službenih kontrola.

6. Analiza otisaka - kontrola mikrobiološke čistoće površina u objektima pod sanitarnim nadzorom

Planira se provođenje ugovorenih kontrola mikrobiološke čistoće površina u objektima pod sanitarnim nadzorom sukladno odredbama Pravilnika o učestalosti kontrole i normativima mikrobiološke čistoće u objektima pod sanitarnim nadzorom (NN 137/09).

7. Kontrola sterilizacije

Odjel planira i dalje obavljati uslugu biološke kontrole sterilizacije za sve ustanove koje u svom radu koriste uređaje za sterilizaciju, a obvezne su provesti i kontrolu učinkovitosti sterilizacije.

II - EDUKACIJSKA DJELATNOST

Odjel za zdravstvenu ekologiju planira provođenje edukacija osoblja zaduženog za održavanje vodovoda, sudjelovanje na tečajevima higijenskog minimuma za osobe kojima je zakonska obveza pohađanje tečajeva, zatim sudjelovanje u stručnom osposobljavanju pripravnika te edukacijama uz mentorstvo kod izrade diplomskog rada.

III - OSIGURAVANJE KVALITETE RADA

1) Sudjelovanje na ispitivanjima osposobljenosti-vanjska kontrola kvalitete

U svrhu kontrole kvalitete rada analitičke djelatnosti Odjel planira sudjelovanje na međulaboratorijskim ispitivanjima. Za 2024. godinu planira se sudjelovanje u PT ispitivanjima za određene kemijske i mikrobiološke pokazatelje prema godišnjem i petogodišnjem planu Odjela za MLU, sukladno pravilima Hrvatske akreditacijske agencije i zakonskim propisima. Uspješnost u međulaboratorijskim ispitivanjima dokaz je osposobljenosti i kvalitete rada laboratorija.

Odjel ima obvezu sudjelovanja u međulaboratorijskim ispitivanjima radi ovlaštenja u području ispitivanja hrane, vode za ljudsku potrošnju i otpadnih voda.

2) Suradnja s Nacionalnim referentnim laboratorijima

Odjel ima status službenog laboratorija za hranu i službenog laboratorija za kontrolu zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku potrošnju te je obavezan surađivati s nacionalnim referentnim laboratorijima i sudjelovati u međulaboratorijskim usporedbama iz područja ovlaštenja koje oni organiziraju.

3) Unutarnja i vanjska izobrazba djelatnika Odjela

U svrhu proširenja znanja i praćenja stručnih područja rada, djelatnici Odjela za zdravstvenu ekologiju sudjeluju na edukacijama koje se održavaju prema godišnjem Planu izobrazbe. Plan izobrazbe donosi se na temelju ocjene svrhovitosti Plana za prethodnu godinu te potreba za tekuću godinu. Nakon vanjskih edukacija održavaju se interne izobrazbe ostalog osoblja Odjela. Interna izobrazba za sustav upravljanja provodi se redovito dva puta godišnje za sve djelatnike. Također se provodi za sve metode u akreditacijskom području, kao i kod izrade novih verzija radnih uputa, uvođenja novih metoda, nakon dužeg odsustva djelatnika i za novozaposlene djelatnike.

4) Akreditacija

U planu za 2024. godinu je akreditacijski nadzor od strane HAA za sustav upravljanja prema normi HRN EN ISO/IEC 17025, za analitičko područje kemije i mikrobiologije te područje uzorkovanja voda (ukupno 26 metoda).

IV - PROSTOR I OPREMA

Odjel za zdravstvenu ekologiju je akreditirani ispitni laboratorij te mora slijediti svoju politiku kvalitete, održavati i stalno poboljšavati kvalitetu usluga, neprekidno poboljšavati ukupnu tehničku i stručnu razinu u području djelovanja, te primijenjeni sustav upravljanja održavati sukladno normi HRN EN ISO/IEC 17025 i zakonskoj regulativi. S ciljem ostvarenja svega navedenog, planira se obnavljanje opreme, zamjena dotrajale i održavanje postojeće (umjeravanja i preventivni servisi).

Novozaposleni radnici prije raspoređivanja na poslove s posebnim uvjetima rada biti će upućeni na prethodne preglede radi utvrđivanja zdravstvene i psihičke sposobnosti za obavljanje tih poslova.

Procjenom rizika za pojedina radna mjesta određeno je korištenje radne odjeće i osobnih zaštitnih sredstava pri radu.

Ozljede na radu i profesionalna oboljenja

Tijekom godine pratit će se stanje ZNR, voditi politika sprječavanja nastanka ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, a u slučaju ozljeđivanja provoditi propisani postupci.

Pružanje prve pomoći i medicinske pomoći

Za kvalitetno pružanje prve pomoći ozlijeđenima potrebno je vršiti stalno dopunjavanje ormarića prve pomoći sanitetskim materijalom kako bi osposobljeni radnici mogli izvršavati svoju dužnost.

Obavješćivanje iz zaštite na radu

Temeljem članka 32. Zakona o zaštiti na radu (N.N. br. 71/14) provodit će se kontinuirano obavješćivanje i unapređivanju zaštite na radu.

PREDSJEDNICA UPRAVNOG VIJEĆA:
Brigita Coha Blašković, dr. med. dent.

